

luipmoorde-
zigt ge ten-
niet u
dient het
m gaat. In
den tempel
le wezenlijk
l en zwaard
s uit handen
u gesponnen
handelingen
ijdelijk, dan
s, en wordt
lijk en voor

haar leden haar plicht. Wordt den voor het geloof
plaats opentlatend wederopbouw dienst van boven,
of van buiten af, de kop ingedrukt, zij ligt
liever onder den voet van den vijand, dan met
hem bouw te heeten, wat God braak noemt.

Immers,

Men lescht vergeefs; het is om niet gekreten:
Men bluscht geen vier, zoo Godt ons niet
[beschermt.

De Kerk gelijkt (gelijk verkracht, eilacht)
Een Konings Bruij, berooft op hare staets
Van Sluierpracht, gesteente, parle, en ring.
En jammerlijk mishandelt, en geschonden.
Men hangt vergeefs een lullerlijk zijn hart.
Wat met tieras of koper wordt gebonden,
Dat spat in 'leindt: hoewel het eeuwen lart.
Vergaep u niet aan hout of steen

[uitwendigh:
De ware Kerk staet vast, en duurt
[bestendigh.)*

K. S.

1) Het hebr. woord, door Noordzij aldus vertaald, wordt
door anderen, ook door Aalders (Valsehe Prof. 126) anders
opgevat. Het maakt voor het doel van dit artikel geen verschil.

2) Schittering.

3) J. v. d. Vandel, Klagte over het verongelucken der
Kerke v. St. Kath. te Amsterdam (de Nieuwe Kerk, in 1645
uitgebrand).

WEERHOUDING.

Er zijn altijd christen-mensen, die niet zoozeer
de teekenen der tijden verstaan, als wel naar de tijden
der teekenen uitzien. Ze pogen niet zoozeer hun eigen
tijd te kennen, als wel de tijden der maranatha-
toekomst te herkennen: hun eigen voorstelling hebben
ze zich gevormd van de messiaansche eeuw, van de
eindkatastrofe, en nu doen ze al hun best, om het
bepaalde toekomstbeeld, dat zich in hun geest eenmaal
vast zette, weer te vinden in de feiten van den dag.
Geen wonder, dat met name de spanningsvolle periode,
die wij thans beleven, hun zoekenden geest prikkelt
tot het instellen van een steeds vernieuwd onder-
zoek — met behoud van de eenmaal ingeslagen rich-
ting.

Het behoeft geen lang betoog, dat zulk doen ge-
vaarlijk is. We hebben in de Schrift van de eindperiode
der wereldgeschiedenis een min of meer afgerond beeld
gekregen. De hoofdzak is ons gezegd. Met name wat
betreft de diepere bewegende krachten, die in de
laatste dagen aan het werk zullen komen. Maar verder
is de Schrift niet gegaan. Een fotografisch beeld
gaf zij ons niet. Wel weten we, dat de antichristelijke
macht zich zal doen gelden, maar omtrent het poli-
tiek, cultureel, economisch „raam“, binnen hetwelk
de volgreide antichristelijke macht haar gewicht in
de schaal zal werpen, gaf de Schrift ons geen uit-
sluitend. Vandaar dan ook, dat elke eeuw speculaties
omtrent den Antichrist kon geven, welke in een be-
paald tijdgeest bepaald bepaalde publieke personen of
machten aangewezen hebben als parousie van den
Antichrist. De feiten hebben niettemin al die overtuiging
en éénkennige speculaties achterhaald. Dat de Anti-
christ nog niet geboren is, zal met stelligheid nie-
mand mogen verzekeren: wij leven zeer snel, en er
kan in korten tijd erg veel veranderen in de wereld.
Maar dat hij nog niet verschenen is, nog niet
tot zijn parousie (2 Thess. 2) gekomen is, dat
mogen we elkaar wel verzekeren. „De“ werkelijke
Antichrist zal naar onze overtuiging een mensch
zijn; wij zien geen kans, om Paulus' uitdrukking „de
mensch der zonde“ anders uit te leggen (2 Thess.
2:4: de goddelooze mensch, het kind des verderfs;
vgl. vs 6: de goddelooze). Maar die mensch der zonde
zal de geheele wereld achter zich aan krijgen; hij zal
allen, met uitzondering dan van de uitverkorenen,
verleiden. Hij zal niet meer met tegencandidaten te
worstelen hebben.

En hier krijgen we voor ons denken houvast: tot
op dezen dag toe is er niemand opgestaan, die geen
tegenstander had. Niemand, die de geheele
wereld „aansprak“, of „toesprak“. Er zijn ongetwijfeld
ettelijke antichristelijke machten reeds openbaar
geworden. En ze komen in versneld tempo op: de
tusschenpoozen worden korter, de concentratie wordt
intensiever. Concentratie is één der voorwaarden voor
het antichristelijk bedrijf: de Geest van Christus, de
Plinkstergeest heeft juist gedecentraliseerd, en de kerk
over heel de aarde uitgezaaid; door het ambt der
geloovigen heeft Hij de concentreernde hiërarchie,
eens voor den „schaduw“-dienst door God Zelf in-
gesteld, vervallen verklaard en gebroken, en met be-
houd van ras-, taal- en cultuurverschillen Zijn kracht
geopenbaard in het toebrengen der uitverkorenen Gods
aan alle plaatsen van Gods heerschappij. Daartegen-
over zal de Antichrist centraliseerend werken: één
wenk van hem zal bevel voor heel de wereld zijn,
„In één ure“ zal zijn stem de wereld bereiken tot in
de verste hoeken, en aan zijn eenhoofdige bestuur zal
de geheele massa zich onderwerpen. Het zal dan bli-
ken, dat de onderscheiden „nationale“ concen-
traties slechts voorbereiding waren op de groote Inter-
nationale Concentratie, ook al was het „internatio-

nale“ aanvankelijk fel gescholden, ja, vervloekt. Maar
indien — naar we meenen — dit de grondtrekken
van het schriftuurlijke beeld van den Antichrist zijn,
dan vloeit daaruit voort, dat de Antichrist nog niet
verschenen kan zijn. Van een wereldconcentratie is
nog geen sprake. De machten, die elkaar weerstaan,
wegen nog te zeer tegen elkander op.

Hiermee is niet gezegd, dat onze tijd geen antichriste-
telijke tendenzen vertoont. Zonder eenigen twijfel
komt de Antichrist naderbij; en onze tijd levert geen
andere dan zevenmijlslaanzen; ook hem dus niet. Ik
zie mezelf nog als amper 9-jarig jongetje op de gaan-
derij van de Kamper Burgwalkeerk staan na de Oude-
jaarsavondpreek, die de G. Elzenga had gehouden bij
den overgang van 1899—1900. Een nieuwe eeuw:
de preek had er veel van gezegd. Wat al een uitvin-
dingen in de 19e, en wat zou de 20e haren? Sedert
zijn nog geen volle 40 jaar verstreken, maar wat is
er al niet gebeurd! De pink van die 40 jaar is dikker
dan de lendenen der in die preek overziede eeuw!
Binnen één minuut is de stem van één mensch een
paar maal over de wereld per radio heengegaan...

Alleen maar: de uitzendingen zijn nog te veel, en
de uitzendstations nog te zeer gedifferentieerd en
onderling te zeer polemisch, dan dat wij zouden ver-
mogen te zeggen: hier is de Antichrist, of daar is hij.
De concentraties van heden verlopen vlot en snel;
stom huigen duizenden het hoofd; en wie niet door
een diep ingevreten vernuchtheid aan een goddelijk
of voor goddelijk aangezien beginsel in de consciëntie
is gebonden, wijkt spoedig voor 't dreigende geweld.
En toch — al die concentraties wachten nog op een
top-prestatie, op een kop-concentratie. De pluriformi-
teit is den Antichrist een onaanvaardbaar dogma; hij
zal de uniformiteit begeeren, en niet rusten, eer hij
ze heeft doorgedreven.

Wij achten het, óók ter opscherping van onze eigen
christelijke attentie, goed, hierop te wijzen. Niets is
in dezen tijd funester dan nervositeit en valsehe spe-
culatie. Er bestaat geen christelijke nervositeit, al is
er veel nervositeit van christenmensen. Het is een
overwinning van onze valsehe onrust, als we rustig
tot elkaar kunnen zeggen: „de“ Antichrist is nog
nergens verschenen.

Maar — zal iemand vragen — wordt door deze
redeneering de christelijke aandacht nu werkelijk op-
gescherpt? Wordt ze niet veeleer er door afge-
stompt?

Wij antwoorden: neen.

Want de erkenning, dat „de“ Antichrist nog niet
verschenen is, dat hij nog niet tot zijn parousie
(publieke en officiële verschijning) kwam, behoeft
ons oog niet te sluiten voor de antichristelijke ten-
denzen, die én hier én ginds aan den dag treden.
Er zijn antichristen (meervoud), die de voorlopers
van „den“ Antichrist (enkelvoud) zijn. Het staat
dan ook juist omgekeerd: de christelijke aandacht
wordt er door gescherpt, en van het doolspoor afge-
leid. Zouden wij immers maar één kant uitzien, naar
slechts één hoofdstad wijzen, niet meer dan één
bepaald naam noemen, dan zouden wij vergeten, dat
op dit moment ook nog aan andere plaatsen de vóór-
bereidende antichristelijke macht zich naar voren
dringt. Wij zouden dan de antichristelijke macht bin-
den aan één bepaald politiek systeem, aan één
ons bekende economische orde, aan één gevolgde re-
volutionaire methode. En als we dan andere, die toch
evenzeer in antichristelijke richting werken, zouden
veronachtzamen, dan zouden we dus van den werke-
lijken Antichrist een verwrongen beeld ons
vormen. Met andere woorden: ons quasi-herkennen
van de tijden der teekenen zou ons oog sluiten voor
een belangrijk stuk van de teekenen der tijden.

Het onberoeplijke gevolg is dan, dat we tengevolge
van die vermalling en uitholling van onze voorstel-
ling van den Antichrist niet meer bedenken, wat toch
de Schrift ons duidelijk leert, dat n.l. de ééne
antichristelijke machtsconcentratie de
andere kan bestrijden — voor een tijd.
Zoolang die onderlinge concurrentiestrijd duurt, zóo-
lang zal „de“ Antichrist nog niet het wereldpodium
kunnen bespringen. Maar de toeziende kerk zal daar-
in geen reden zien, om te zeggen: hij is er nog niet,
het valt dus nog al mee... Omgekeerd, ze zal naar
alle kanten moeten zien, en opletten, en dienen te
zeggen: de antichristelijke voorlopers zijn rechts
en links, ze zijn hier én daar, en op meer dan één
front hebben derhalve wij te strijden... net zoo lang
tot het God belieft, ons de laatste doortochtmoegelij-
heid af te snijden. Dat zal gebeuren, zoodra de anti-
christelijke voorlopers, die eerst nog partidele
werkterreinen hebben veroverd, de koppen bij elkaar
steken, of ook elkaar successieel hebben dood gemaakt
tót dat tenslotte de sterkste overleef als eindoverwin-
naar. Dan is het tot de definitieve vorming van één
universeel, oecumenisch, internationaal antichristelijk
front gekomen; dan is er voor de kerk nergens uit-
komst meer — zooveel het vleesch betreft; dan zullen
de scheidslijnen niet meer loopen tusschen bolsjewiek
en antibolsjewiek, plutoeraat en antiplutoeraat, mar-
xist en antimarxist, doch alleen maar tusschen ge-
prononceerd antichristelijk én trouw christelijk. Chris-
telijk, in den strakten zin des woords.

Dat in den tijd dier voorlopers de ééne antichriste-
lijke macht de andere voor een tijd kan onderdrukken,
(Zie vervolg op blz. 326.)

Lotsverbondenheid.

God heeft ons gebracht in de werkelijkheden van
nood en vernedering, opdat wij andere werkelijk-
heden zouden leeren kennen.

Daar is bijvoorbeeld de werkelijkheid van de
gemeenschap der heiligen. Hoe trekken de banden,
ons hart zit geregeld in den trein of het busst langs
gebaande en ongebaande wegen. Het zit in de
zonnige dorpen van Groningen, het dwaalt langs
de Drentsche vaarten, het bezoekt de elf en dertig
gemeenten van Friesland, het schrijdt door het
puin van de Maasstad en wandelt over het geteis-
terde Walcheren, het wil de grens over naar de
broeders in Vlaanderen. Het kent de behoefte,
even de vraag te stellen: Hoe gaat het? de hand te
schudden en te zeggen: Goda bevelen! Hoe be-
leven wij nu het versje: „Zoete handen, die mij
binden aan het lieve volk van God.“

Daar blijft het niet bij, wij beleven sterker de
lotsverbondenheid met al onze medeburgers. Wij
zijn onder één oordeel, één gemeenschappelijke
nood heeft ons samengebracht. „Wij zijn allemaal
familie“ sprak een man uit een rood huizenblok,
toen hij mij tijdens een luchtgevecht zijn huis
opende. Ja, mijn hart kent geen besmette havens,
het wendt den steven overal heen, waar menschen-
harten lijden en hopen.

Nog wijder voelen wij den band trekken, wij be-
hooren tot de aardsche creatuur. Alle schepsel
lijdt geweld in den nood onzer dagen. Het ver-
wacht de openbaring der kinderen Gods. In een
vlierstruik nabij mijn woning zit een vogel, die
evenals zijn menschelijke buurman niet precies het
onderscheid kent tusschen dag en nacht. Lang
vóór het morgenkrieken klimt hij op zijn tak en
heft zijn lied aan, waarin weemoed en hoop elkan-
der afwisselen.

Bij het licht van Gods Woord leeren wij nog een
andere lotsverbondenheid kennen, de verbonden-
heid met de engelen Gods. Dat deze hemelsche
wachters ons in dagen van nood en machten van
angst omringen, is op grond van de Schriften
buiten twijfel. Dat deze dienstknechten Gods ten
nauwste betrokken zijn bij de uitvoering der oor-
deelen is evenzeer onwedsprekelijk. Ik zou het
zoo durven zeggen: er is een druk verkeer tus-
schen den hemel en de aarde in deze dagen!

In gewone tijden zijn onze oogen daar meestal
voor gesloten. De wereld is zoo vol met men-
schen, dat er voor de engelen geen aandacht over-
blijft. Daarbij zijn deze hemelingen zwijgzamer
dan de mensch, zij spreken slechts als zij iets te
zeggen gekregen hebben. Engelen ontmoeten wij
gedurig in de heilshistorie, maar wij leven alsof
zij emeritaat hadden ontvangen of op wachtgeld
waren gesteld. Wij hebben de uitredingen en ge-
nade-weldaden des Heeren schier alle onpersoon-
lijk gemaakt, maar de Schrift spreekt ons van ge-
dienstige geesten, uitgezonden ten dienst van hen,
die de zaligheid beerven zullen.

Engelen zijn die wezens in de schepping Gods,
die de verbondenheid des bloeds niet kennen, die
niet in organisch verband gesteld zijn. Toch heeft
het den HEERE behaagd, hen op het nauwst bij
het verlossingswerk te betrekken. Hoewel zij
krachtens hun schepping en bestemming geen lid
van het Lichaam van Christus zijn, heeft de
HEERE hun arbeid en hun verrukkingen op het
nauwst verweven met de lotgevallen van Zijn Kerk.
Waar Abraham zijn tentpin inslaat en als vreem-
deling verkeert, daar dalen ook deze hemelsche
vreemdelingen op aarde neder. Waar Jakob zijn
nachtleger heendrijft of hinkt langs zijn pelgrimspad,
daar zijn de engelen ook. Zelfs waar Lazarus zijn
matrasje spreidt en zijn melaatsche hand uitsteekt
naar een aalmoes, daar hurken ook de mannen
neer in het blinkend kleed en het zal hun hoogste
vreugde zijn als zij dien bedelaar in hun armen
thuis mogen dragen.

Het is waar, in deze lotsverbondenheid is ons
behoud niet gelegen. Dat behoud rust alleen in de
lotsverbondenheid met Hem, Die ons vleesch en
bloed heeft aangenomen en de oorzaak van onzen
eeuwig honger en kommer heeft weggedragen.
Alleen in Hem wordt de lotsverbondenheid van
ons met de hemelsche wereld een werkelijkheid.
Maar die wordt dan ook een werkelijkheid. Niet
als rechtstreeksch verkeer met de engelen Gods
ons mogelijk of veroorloofd zou zijn. Aanbid God!
waarschuwt de engel den Ziener van Patmos. Doch
Hem alleen aanbeddend, mogen wij ook de be-
schermer gelooven, die gelegen is in de nabijheid
der hemelsche wachters. Die met ons zijn, zijn
meer dan die tegen ons zijn! N. B.

Benut U de gelegenheid wel een
nieuwen abonnee te werven? Proef-
nummers zijn steeds ter beschikking.